

Nr 529.

Av herr **Sveningsson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 253, angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område m. m.*

Sedan försörjningen med gummiringar och smörjoljor genom krisen blivit alltmer försämrad, ha hårda ingripanden och restriktioner skett beträffande trafiken med motorfordon, och detta har inom stora delar av samhällslivet medfört betydande svårigheter. Till följd av lastbilstrafikens sammanförande i lastbilscentraler har den sunda konkurrensen på detta område i hög grad eliminerats och transportererna fördyrats. I stället för ett flertal olika företag ute i bygden, hos vilka anbud kunde infordras, finns nu bara ett företag — lastbilscentralen — och den taxa, som tillämpas, är orubbligt fastställd.

Dessa åtgärder ha varit av krisen och tidsläget påkallade, men att de medfört olägenheter är uppenbart. Särskilt den gren av jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse, som utgöres av mejeriorganisationen, har haft och har alltjämt mycket betydande svårigheter att övervinna. För att belysa den betydande gärning mejeriorganisationen utför i folkförsörjningens tjänst, behöver bara erinras om att mjölken är det födoämne, vilket varje dag och i regel i varje måltid ingår i vår föda, och när vi därtill tänka på den ömtåliga produkt mjölken vid all behandling är, så förstå vi betydelsen av det arbete mejeriorganisationen utför. Att denna organisation, som är så beroende av biltransporter, drabbats hårt av transportrestriktionerna är uppenbart. De allra hårdaste inskränkningar och restriktioner ha här vidtagits, och i vissa fall ha hela mjölktransportlinjer med bil på order från trafikkommissionen och respektive länsstyrelser indragits, och biltransporterna ha i sådana fall av jordbrukarna fått ersättas av hästtransporter. I andra fall har man i mycket stor utsträckning förbjudit framkörning med bil för uppsamling av mjölk till avlägset liggande gårdar, byar och uppsamlingsplatser, när det gällt framkörning å enskild väg. Även har av länsstyrelserna föreskrivits ett visst avstånd mellan mjölkborden vid de allmänna vägarna; på så sätt få många jordbrukare till och med bosatta vid allmän väg inte avlämna sin mjölk på samma mjölkbord som tidigare, utan i många fall får mjölken transporteras inte bara ut till den allmänna vägen utan även en god bit på densamma.

Det är med anledning härav onödigt framhålla, att ett stort antal jordbrukare i vårt land, genom alla nu i kraft varande bestämmelser för biltrafiken, råkat i bekymmersamma situationer, när de dagligen få transportera

sin mjölk långa vägsträckor, där de tidigare fått den hämtad vid gården. De som här drabbats allra hårdast äro som vanligt de mindre jordbrukarna, som varje dag ha en mycket liten kvantitet mjölk att fördela de individuella transportkostnaderna på. Dessa få således per liter mjölk en så hög transportkostnad, att om kontant ersättning för densamma skulle utgå, transportkostnaderna i vissa fall kunna tänkas överstiga hela mjölklikviden.

Dessa stora svårigheter få även ses mot bakgrunden av den alltjämt rådande bristen på arbetskraft vid jordbruket. För mången jordbrukare har den stora frågan vid militära inkallelser varit, när kanske därigenom vissa tider helt saknats manlig arbetskraft vid mindre jordbruk, vem som skall transportera ut mjölken den långa vägen till uppsamlingsplatsen.

Övergång till hemtillverkning av smör på gårdarna är ej heller någon önskad utveckling och för övrigt något fullständigt ogenomförbart, efter de bestämmelser som här råda. Tillstånd för hemtillverkning av smör måste även erhållas av kristidsmyndigheterna.

Vissa mejeriföreningar ha nog i någon mån försökt lämna transportbidrag till jordbrukare, som fått synnerligen försvårade transportförhållanden, men i så fall få dessa bidrag lämnas på samtliga leverantörers bekostnad vid ifrågavarande mejerier, och bidraga dessa på sådant sätt vidtagna åtgärder till en allmän sänkning av mjölkpriset vid de mejeriföretag ett sådant system tillämpas.

Av ovanstående framgår att riksdag och regering böra uppmärksamma de nu påtalade omständigheterna och vidtaga sådana åtgärder, att inga lastbilar gående med livsmedelstransport bli onödigtvis indragna samt att kompen-
sation lämnas de jordbrukare, som genom vidtagna statliga regleringar förorsakats ökade kostnader för sin produktion. Medel härför torde enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 253 finnas i viss mån tillgängliga, varför vi hemställa,
att riksdagen måtte besluta,

dels att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om lättnader beträffande rådande trafikrestriktioner när det gäller livsmedelstransporter av ovan anført slag,

dels ock att skäligen kompenstation skall utgå till de jordbrukare, som genom statliga ingripanden fått förhöjda transportkostnader vid leverans av mjölk till mejeri.

Stockholm den 24 maj 1944.

Ragnar Sveningsson.

Gust. Nilsson

Birger Anderson

i Göingegården.

i Mejstad.

Albert Larsson.

Ernst V. Staxäng.

James I. A. Dickson.

Jonas Eriksson,

And. Andersson,

Brynolf Stattin.

Frägsta.

Gisselås.